

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/130/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1119206030
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1119206030.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Jany Richterovej a JUDr. Milana Chalupku, v právnej veci žalobkyne: C. D., E.. XX. XX.XXXX, J. I. K. J., B. XXX, zast. URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom v Bratislave, Havlíčkova 16, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, IČO: 30 807 484, so sídlom v Bratislave, ul. 29. augusta č. 8-10, o antidiskriminačnej žalobe a iné, na odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 10. marca 2020 č.k. 23C/21/2019-215 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

odôvodnenie:

1/Súd prvej inštancie napadnutým uznesením konanie v časti o zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur zastavil, súčasne vyslovil, že po právoplatnosti tohto uznesenia bude vec v časti o zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur postúpená Sociálnej poisťovni, pobočka Banská Bystrica so sídlom Kapitulská 27, Banská Bystrica.

2/Žalobkyňa sa žalobou voči žalovanej domáha vydania medzitémneho rozsudku, ktorým by súd určil, že žalovaná rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXXXX-X/XXXX-I. zo dňa 12. 3. 2019, v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica, č. XXXX-XX/XXXX-I. zo dňa 7. 1. 2019 sa dopustila vo vzťahu k žalobkyňi porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu jej manželského a rodinného stavu, a tiež určenia, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z. titulom porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu jej manželského a rodinného stavu, o ktorej výške bude rozhodnuté v konečnom rozsudku, po právoplatnosti medzitémneho rozsudku. Konečným rozsudkom žiada žalovanej uložiť povinnosť na zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur, ako aj povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur a náhradu trov konania v celom rozsahu.

3/Žalobu odôvodnila porušením zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu manželského a rodinného stavu pri konaní žalovanej, ktorá označenými rozhodnutiami nepriznala žalobkyňi ako dlhoročnej partnerke a družke po poškodenom U.. A. X., zomrelom v dôsledku pracovného úrazu dňa XX. XX. XXXX, nárok na jednorazové odškodnenie v zmysle ust. § 94 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Vzhľadom k intenzite opísaného zásahu a skutočnosti, že diskriminačným konaním bolo hrubým spôsobom zasiahnuté do jej práva na ochranu súkromia a rodinného života, sa voči žalovanej domáha aj náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur. Okrem požadovaného určenia porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a vyplatenia náhrady nemajetkovej ujmy sa žalobkyňa voči žalovanému v predmetnom konaní domáha aj vyplatenia jednorazového odškodnenia, ktoré jej prislúcha v zmysle extenzívneho výkladu ust. § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

4/Súd prvej inštancie skúmajúc podmienky konania dospel k záveru o neexistencii právomoci súdu prejednať a rozhodnúť vec v časti uplatneného nároku na jednorazové odškodnenie, nakoľko sa jedná o nárok verejnoprávneho charakteru vyplývajúci z úrazového poistenia, o ktorého

priznaní či nepriznaní rozhoduje príslušná pobočka sociálnej poisťovne podľa predpisu verejnoprávneho charakteru (zák. č. 461/2003 Z.z.). Právomoc na rozhodovanie v dávkových veciach sociálneho poistenia tak prislúcha správne mu orgánu, nie súdu. Z uvedených dôvodov súd musel konanie v tejto časti, ktorá nepatrí do právomoci súdu, podľa § 161 ods. 2 v spojení s § 10 ods. 1 CSP zastaviť (výrok I. uznesenia) a súčasne postúpiť príslušnej pobočke sociálnej poisťovne na prejednanie a rozhodnutie (výrok II. uznesenia). Na uvedenom nič nemení ani zo spisu známa skutočnosť, že žalovaná si sporný nárok na priznanie jednorazového odškodnenia ako úrazovej dávky už uplatnila pred príslušným orgánom a o tomto bolo negatívne rozhodnuté, čo žalobkyňu súčasne viedlo k podaniu antidiskriminačnej žaloby.

5/Proti tomuto uzneseniu podala včas odvolanie žalobkyňa namietajúc, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K uplatneniu práva na súde viedlo žalobkyňu práve rozhodnutie žalovanej o nepriznaní jednorazového odškodnenia, predmetný nárok bol zo strany žalovanej tak už posúdený, opakované vrátenie veci súdom žalovanej je tak potrebné považovať za rozhodnutie nesprávne, v rozpore so zásadou *res iudicata*. V ďalšom konaní by tak bolo možné očakávať, vzhľadom na totožnosť účastníkov a totožný predmet konania, automatické rozhodnutie pobočky žalovanej o zastavení konania z dôvodu už právoplatného rozhodnutia vo veci. V ďalšom žalobkyňa namietala, že súdy sú oprávnené riešiť antidiskriminačné spory, pokiaľ je možné hovoriť o porušení zásady rovnakého zaobchádzania, musí existovať záver o porušení zákazu diskriminácie a v súvislosti s uvedeným nemôže byť žalobkyňi odopretý prístup domáhať sa svojich práv súdnou cestou. Výkladom, ktorý predostrel súd prvej inštancie, by niektoré otázky nemohli byť nikdy predmetom súdneho konania v spojení s antidiskriminačným zákonom, nakoľko problematika priznania sporných nárokov v dôsledku porušenia zásady rovnakého zaobchádzania napr. v oblasti sociálneho zabezpečenia by mohla byť riešená vždy len pred príslušnými osobitnými orgánmi. V danom prípade sa žalobkyňa ako diskriminovaná osoba v rámci antidiskriminačného sporu môže domáhať nápravy protiprávneho stavu či poskytnutia primeraného zadosťučinenia, ňou uplatnené nároky sú plne v súlade s problematikou úpravy antidiskriminačných sporov podľa Civilného sporového poriadku, preto nie je daný dôvod na zastavenie konania v časti priznania uplatneného nároku titulom jednorazového odškodnenia. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zrušil.

6/Odvolací súd prejednal odvolanie žalobkyne v rozsahu a z dôvodov ňou vymedzených (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie nie je opodstatnené.

7/Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Civilný sporový poriadok vymedzuje právomoc súdov v § 3 a 4. Ustanovenie § 3 CSP určuje, že súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Nad rámec súboru vzťahov uvedených v § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú aj iné veci, ktoré sa už nezakladajú priamo na práve súkromnom, ale len vtedy, ak to ustanovuje zákon - čo vyplýva z § 4 CSP. Právomoc súdu je základnou procesnou podmienkou, ktorej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania a na každej inštancii (§ 161 ods. 1 CSP). Jej nedostatok je neodstrániteľný a vedie k zastaveniu konania (§ 161 ods. 2 CSP v spojení s § 9, resp. § 10 ods. 1 CSP).

8/Odvolací súd v plnom rozsahu poukazuje na riadne odôvodnené právne závery súdu prvej inštancie o nedostatku právomoci v spore konať.

9/Súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru o tom, že spor (v časti o zaplatenie jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur) nemožno považovať za súkromnoprávny, keďže ide o nárok na zaplatenie jednorazového odškodnenia v zmysle ust. § 94 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, o ktorého priznaní či nepriznaní rozhoduje príslušná pobočka sociálnej poisťovne podľa predpisu verejnoprávneho charakteru (zák. č. 461/2003 Z.z.).

10/Pokiaľ sa teda odvolateľka domáha vyplatenia jednorazového odškodnenia, ktoré jej má prislúchať v zmysle extenzívneho výkladu ust. § 94 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, ide o vec, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Nejde totiž o súkromnoprávnu vec v zmysle § 3 CSP. Neprichádza do úvahy ani aplikácia § 4 CSP, pretože iný predpis takúto právomoc výslovne dáva inému orgánu ako súdu. Súdny

prieskum prichádza do úvahy iba v rámci súdov konajúcich o žalobách proti rozhodnutiam tohto orgánu, teda Sociálnej poisťovne.

11/Z obsahu spisu pritom vyplýva, že žalobkyňa správnou žalobou v sociálnych veciach podľa § 199 a nasl. Správneho súdneho poriadku dňa 15. apríla 2019 podanou Krajskému súdu v Banskej Bystrici (argumentujúc okrem iného diskriminačným prístupom Sociálnej poisťovne) navrhla zrušenie rozhodnutia žalovanej č. XXXXX - X/XXXX - I. zo dňa 12. 3. 2019 v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica, č. XXXX - XX/XXXX - BB zo dňa 7. 1. 2019 a vrátenie veci žalovanej na ďalšie konanie. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 17. 9. 2019 č.k. 20Sa/7/2019 - 54 bola žaloba žalobkyne zamietnutá, proti ktorému rozsudku podala žalobkyňa kasačnú sťažnosť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 14. 10. 2019.

12/Neobstojí potom argument žalobkyne, že výkladom, ktorý predostrel súd prvej inštancie, by niektoré otázky nemohli byť nikdy predmetom súdneho konania v spojení s antidiskriminačným zákonom, nakoľko problematika priznania sporných nárokov v dôsledku porušenia zásady rovnakého zaobchádzania napr. v oblasti sociálneho zabezpečenia by mohla byť riešená vždy len pred príslušnými osobitnými orgánmi. Nakoniec v posudzovanej veci súd prvej inštancie konanie zastavil len v časti týkajúcej sa uloženia povinnosti žalovanej zaplata jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur, naopak v časti týkajúcej sa určenia, že rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie, č. XXXXX-X/XXXX-I. zo dňa 12. 3. 2019, v spojení s rozhodnutím Sociálnej poisťovne, pobočka Banská Bystrica, č. XXXX-XX/XXXX-I. zo dňa 7. 1. 2019 sa žalovaná dopustila vo vzťahu k žalobkyni porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu jej manželského a rodinného stavu, tiež určenia, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 9 ods. 3 zákona č. 365/2004 Z.z. titulom porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v sociálnom zabezpečení z dôvodu jej manželského a rodinného stavu, ako aj v časti týkajúcej sa zaplata náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.000,- eur konanie na súde prebieha.

13/Na rozhodnutie o nároku uplatnenom v tomto konaní v časti uloženia povinnosti žalovanej zaplata jednorazového odškodnenia vo výške 23.096,47 eur je daná právomoc Sociálnej poisťovne, ktorej súd prvej inštancie správne vec postúpil, ktorá z hľadiska svojej právomoci vo veci rozhodovať tiež posúdi, či o tomto nároku už bolo orgánmi Sociálnej poisťovne právoplatne rozhodnuté.

14/Z vyššie uvedených dôvodov potom odvolaciemu súdu neostalo než napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP z hľadiska jeho vecnej správnosti, stotožňujúc sa celkom s odôvodnením napadnutého rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

15/Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).